

sieć obywatelska
WATCHDOG[^]

O Sieci Obywatelskiej Watchdog Polska

Sieć Obywatelska Watchdog Polska od **12 lat** patrzy na ręce politykom i urzędnikom – obserwuje ich decyzje oraz sposób, w jaki wydają pieniądze podatników. Mamy **60 zaangażowanych członków i członkiń** z całej Polski, a ok. **250 osób** włącza się regularnie w nasze kampanie i monitoringi. Udzielamy **rocznie ponad 1000 porad** dotyczących dostępu do informacji publicznej, samorządności i praw obywatelskich. Tych ostatnich musimy czasem bronić w sądach – w ostatnich latach prowadziliśmy **ponad 500 spraw**. Jesteśmy obecni „w terenie” – prowadząc spotkania, dyskusje i szkolenia dla mieszkańców, odwiedziliśmy kilkaset miejscowości w całej Polsce.

 www.siecobywatelska.pl

Specjalizujemy się w **ochronie prawa do informacji**. Postrzegamy je nie tylko jako warunek **dobrego państwa**, ale przede wszystkim jako jedno z **praw człowieka**, które chroni ludzką godność, daje wolność wyrażania opinii i bezpieczeństwo przed nadużyciami władzy.

Wspieramy oddolne inicjatywy stojące na straży praworządnych, odpowiedzialnych i rozliczalnych rządów i samorządów.

Ludziom oraz władzom **udostępniamy wiedzę** gromadzoną w naszych serwisach, m.in.

- watchdogportal.pl,
- informacjapubliczna.org,
- funduszesoleckie.pl.

 **informacja
publiczna
.org**

Każdy i każda ma
prawo do informacji!

Prawo do informacji to jedno z praw człowieka

W Polsce prawo do informacji publicznej wynika wprost z przepisu art. 61 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r., który mówi, że:

1. Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego, a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa.

Szczegółowo prawo to reguluje ustawa o dostępie do informacji publicznej z 2001 roku.

Co to jest informacja publiczna?

Informacją publiczną są wszystkie informacje wytworzone nie tylko przez władzę publiczną, ale także osoby i instytucje pełniące funkcje publiczne lub gospodarujące mieniem publicznym, czy też wykonujące zadania publiczne, np. spółki komunalne, samorządy, szkoły, stowarzyszenia, itd.

Możesz zapytać np. o umowy cywilno-prawne, faktury, rejestry umów, dokumentację pokontrolną i wiele innych informacji, których **potrzebujesz w życiu codziennym** (a władze publiczne są w ich posiadaniu). Takimi informacjami są również dokumenty, które zostały złożone w urzędach.

Jak rozpocząć szukanie informacji publicznej

Kiedy chcesz pozyskać informację publiczną, w pierwszej kolejności sprawdzasz, czy została ona udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej instytucji, do której dana informacja się odnosi

albo w Centralnym Repozytorium Informacji Publicznej (danepubliczne.gov.pl). Jeśli tam jej nie znajdziesz, zwracasz się do urzędu o udostępnienie jej na wniosek.

Wniosek

Złożenie wniosku w urzędzie jest bardzo prostą sprawą, jeżeli informacje mogą być udostępnione niezwłocznie, można go złożyć ustnie. Jeżeli nie ma takiej możliwości, wysyłamy go po prostu mailem, bez podpisu. Powinien zawierać dwie ważne informacje – o co wnioskujemy i w jakiej formie ma być to udostępnione. Pamiętaj, aby wniosek złożyć do odpowiedniego urzędu. Na urzędnikach nie ciąży bowiem obowiązek przesyłania wniosku pod

właściwy adres, jeśli zamiast do Wojewody wysłamy go do Starosty.

Urząd jest zobowiązany, zgodnie z ustawą o dostępie do informacji publicznej (art.13 ust.1), do udostępnienia informacji (np. żadanego dokumentu) bez zbędnej zwłoki w terminie do 14 dni. W uzasadnionych przypadkach ten przewidziany czas może się wydłużyć do 2 miesięcy (urząd musi Cię o tym powiadomić i podać przyczynę).

Opłata

Informacja publiczna udostępniana jest bezpłatnie. Urząd może zażądać od Ciebie opłaty tylko w wyjątkowych sytuacjach, pamiętaj jednak, że może wziąć pod uwa-

gę jedynie koszty materiałowe (pendrive, płyty CD), a nie np. pracy urzędników. Nie może uzależnić udostępnienia informacji od uiszczenia opłaty.

Brak możliwości zrealizowania wniosku

Jeśli urząd powiadomi Cię o braku możliwości realizacji wniosku z powodów technicznych (np. kiedy chcesz skany, a urząd nie ma skanera), wtedy pozostaje

Ci zgodzić się na inną formę realizacji wniosku (nie skan, a nagranie na płycie), albo urząd umarza postępowanie.

Decyzja odmowna

Urząd może wydać decyzję odmowną, powołując się m.in. na prywatność czy tajemnicę przedsiębiorcy. Na końcu takiej decyzji zawsze musi znaleźć się pouczenie o terminie i sposobie odwołania/złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Jeżeli się nie zgadzasz z utajnieniem informacji, zawsze składaj odwołanie.

W przypadku gmin odwołanie składa się do samorządowego kolegium odwoławczego. Robi się to za pośrednictwem organu, który wydaje decyzję, ponieważ to on

musi przesłać dokumenty. Na wniesienie odwołania masz 14 dni od dnia otrzymania odmowy. Jeśli organ II instancji (w przypadku gmin – samorządowe kolegium odwoławcze) podtrzymuje decyzję, jest ona ostateczna. Wówczas masz 30 dni na wniesienie skargi do sądu administracyjnego. Wpis kosztuje 200 zł. Sąd rozpatruje skargę na decyzję i albo tę decyzję uchyla albo skargę oddala. Jeśli sąd oddali skargę, masz 7 dni na złożenie wniosku o uzasadnienie (koszt 100 zł).

Skarga na bezczynność

Składasz wniosek, mija 14 dni i nadal nic się nie dzieje. Wtedy możesz złożyć do wojewódzkiego sądu administracyjnego (właściwego terytorialnie dla urzędu) skargę na bezczynność za pośrednictwem urzędu, do którego składałeś wniosek. Skarga jest prosta – nie musisz pisać skomplikowanego uzasadnienia i powoływać się na orzeczenia, do jej złożenia nie potrzeba prawnika. Wystarczy opisać przebieg sprawy, podpisać się i wysłać listownie do urzędu. Urząd ma 15 dni na zebranie dokumentów związanych ze sprawą i przesłanie ich z odpowiedzią do sądu. Opłata za wniesienie skargi na bezczynność do sądu

wynosi 100 zł. Po uiszczeniu opłaty sąd może rozstrzygnąć sprawę na posiedzeniu niejawnym i wtedy doręcza odpis wyroku. W takim wypadku masz 7 dni na złożenie wniosku o uzasadnienie wyroku. Możesz też dostać powiadomienie o rozprawie z pouczeniem, że nie musisz w niej uczestniczyć. Sąd, rozpatrując skargę, może zobowiązać organ do wykonania wniosku albo go oddalić. Skargą na bezczynność można posłużyć się również w sytuacji, kiedy urząd uznaje, że dokumenty, o które wnioskujesz, nie są informacją publiczną bądź odpowiedź na wniosek jest wymijająca lub niepełna.

Skarga kasacyjna

W przypadku oddalenia skargi przez WSA kolejnym krokiem jest wniesienie skargi kasacyjnej do Naczelnego Sądu Administracyjnego, która musi już być sporządzona przez adwokata lub radcę prawnego. Na jej wniesienie masz 30 dni

od dnia doręczenia wyroku wraz z uzasadnieniem. Ta skarga jest sformalizowana i błędy formalne mogą sprawić, że będzie nieskuteczna.

Chcesz wiedzieć więcej? Wejdź na www.informacjapubliczna.org